

Oosterkerkgemeente

I Typering en ontwikkeling

IA Huidige situatie

1 Recente geschiedenis

De huidige situatie is resultante van vele samenvoelingen. Samenvoeging van enkele van oorsprong Gereformeerd synodale gemeentes en een Hervormde gemeente. In 2012 en 2013 zijn respectievelijk de Hoeksteengemeente uit Zwolle Noord en de Jeruzalemkerkgemeente uit Assendorp/De Pierik deel gaan uitmaken van de Oosterkerkgemeente. Vanaf 2019 is er een samenwerking met de Adventskerk in Zwolle-Zuid t.a.v. van de beroepskrachten. Geografisch komen leden van de Oosterkerkgemeente uit heel Zwolle.

2 Algemene omschrijving Oosterkerkgemeente

Binnen de Oosterkerkgemeente bestaan er verschillende geloofsopvattingen en vormen van geloofsbeleving. Veelkleurigheid van opvattingen wordt beleefd als een geschenk van de Heilige Geest. Men bevraagt elkaar en oordeelt niet.

Zondagse vieringen rond Schift en Tafel zijn belangrijk. De vieringen kenmerken zich door zowel devotie en als levendigheid. Muziek speelt een belangrijke rol. Alle leeftijdsgroepen, waaronder de kinderen, vieren mee. Iedereen is welkom aan de Tafel van de Heer.

Rond de kerkdiensten ontmoeting gemeenteleden elkaar.

Een netwerk aan contacten maakt het mogelijk om aan naar elkaar om te zien, zowel pastoraal als diaconaal.

Gemeenteleden organiseren heel veel activiteiten op het gebied van leren, vorming en diaconaat.

De gemeente is oecumenisch ingesteld.

Het leren gebeurt vanuit de Bijbel, waarbij wordt ingespeeld op de actuele maatschappelijke ontwikkelingen.

3 Organisatie

De Kerkenraad telt ca. 30 leden. Ze bestaat uit predikanten, jeugdwerker pastoraal- en diaconale ambtsdragers en vertegenwoordigers uit de overkoepelend taakgroepen. Taakgroepen zijn er voor Eredienst, Pastoraat, Jeugdwerk, Diaconaat, Vorming en toerusting, Beheer en Communicatie. Jaarlijks vindt overleg plaats tussen de specifieke taakgroep met de Kerkenraad.

Ook zijn er vertegenwoordigers van het Zonnehuis, Arcadia en een PERKI ouderling/lid van de Kerkenraad.

Gemeentevergaderingen vinden enkele keren per jaar plaats.

Gemeenteleden communiceren d.m.v. Rondetafelgesprekken met leden van de Kerkenraad over specifieke onderwerpen.

4 Activiteiten.

4.1 Erediensten

Kerkdiensten vinden wekelijks plaats en worden door gemiddeld 250 personen bezocht.

Tijdens Pasen en Kerst zijn er extra diensten voor de jeugd. In de week voor Pasen vinden er vespers plaats. Per jaar zijn er 4 vieringen van het Heilig Avondmaal en 4 doopdiensten. De kinder(neven)diensten zijn wekelijk. Voor de 12 tot 17-jarigen zijn er 2x per maand speciale diensten in een eigen ruimte. 1 of 2 x per jaar zijn er jeugddiensten.

Kerkdiensten met een speciaal thema, karakter of identiteit zijn Oecumenische diensten (2x/jaar met Lutherse, Dominicanengemeente en Thomas a Kempis-parochie), diaconale diensten (2x/jaar, o.a. ZWO), diensten voor Kerk – School – Gezin (1x/jaar) en diensten gekoppeld aan projecten van jongeren (b.v. Ameland of Roemenië).

Ambtsdragers van de Oosterkerk zijn actief in de kerkdiensten van Het Zonnehuis en Arcadia.

Twee keer per maand maakt PERKI gebruik van het Oosterkerk. (PERKI volgt een liturgie van Indonesische kerken.)

Cantorijen, koren en musici werken frequent mee aan diensten.

4.2 Pastoraat (ook vraag 8)

Omzien naar elkaar. Dit is georganiseerd in vijf werkgroepen. Deze bestaan uit een of meer ambtsdragers, een predikant evenals enkele bezoekers/wijkwerkers. Zij houden de vinger aan de pols bij o.a. ziekte en ziekenhuisopname en eenzaamheid. Ook zijn speciale teams: o.a. voor ouderenpastoraat (80-plussers), rouwpastoraat en verwelkomen van nieuwe gemeenteleden.

Behalve individuele bezoeken worden er ontmoetingsavonden, groothuisbezoeken en thema-avonden georganiseerd, b.v. over geloofsopvoeding.

4.3 Evangelisatie

Evangelisatieactiviteiten vinden in het kader van acties met anderen plaats. Zoals participatie in het stedelijke Kerst-Event. En samenwerking met het nabij de Oosterkerk gelegen woonzorgcentrum De Bagijn en hogeschool ARTEZ bij events met kerst.

4.4 Diaconie (incl. vraag 7)

Dienen van de naaste is een belangrijke kerntaak binnen de gemeente.

Voor de verre naaste gebeurt dit in de Zending, Wereldiakonaat en Ontwikkelingssamenwerking – ZWO. Er is een speciaal ZWO-comité. Zij stimuleren en organiseren vele acties, speciaal in de veertigdagentijd. Een andere werkgroep is CARIE die hulpprojecten in Roemenië en Oekraïne opzet. Maandelijks zijn er handtekeningenacties van Amnesty International en Fair Trade verkopen.

Binnen de gemeente Zwolle neemt de diaconie deel aan het Diaconaal Platform Zwolle.

De wijkdiaconie verleent financiële bijstand aan gemeenteleden en adviseert ook bij financiële regelingen en wetgeving van de overheid. Verder biedt de klussendienst hulp bij tal van praktische zaken. De wijkdiaconie verzorgt ook de organisatie van avondmaalsvieringen, vervoersdienst, kerktelefoon/internet, oliebolacties e.d.

4.5 Vorming en Toerusting

De taakgroep Vorming & Toerusting van de Oosterkerk stelt jaarlijks een uitgebreid programma samen.

Deels zelfstandig en in het Oosterkerkcomplex en deels in samenwerking met anderen en op andere locaties. Het programma wordt opgesteld in samenspraak met de Adventskerk en met onze oecumenische partners.

Eén a twee keer per maand zijn er bijeenkomsten. De onderwerpen zijn gevarieerd van religieus tot maatschappelijk. Verder zijn er "Gemeente Groeigroepen" actief.

Doorlopende V&T-activiteiten zijn het "Rondreizend Theologencafé", poëzieavonden en een leeskring.

Daarnaast zijn er meditatieve wandelingen en kloosterweekenden. Oecumenische V&T activiteiten zijn: , kijken en bespreken van 4 speelfilms, maandelijks gesprekken over Oecumenische vernieuwing en Oecumenische ontmoetingen en tenslotte de maandelijks bijeenkomsten "Als vrouwen aan het woord komen".

4.6 Communicatie

Belangrijke kanalen voor gemeenteleden het blad De Bagijn, de wekelijkse Kerkgroet, beamerberichten voor de vieringen, de website en persberichten. De taakgroep denkt na over de manier waarop ze optimaal communiceert, zowel intern als naar buiten toe.

4.7 Activiteiten voor de jeugd

Wij willen aandacht geven aan de jeugd tot 25 jaar. Zondags zijn er voor de 4 t/m 12-jarigen kinder(neven-)dienst. Deze zijn in 4 leeftijdsgroepen verdeeld.

De jongeren van 12 t/m 17 jaar ontmoeten elkaar de 2de^e en 4de^e zondag van de maand tijdens een speciale jeugddienst in een eigen ruimte, tijdens de kerkdienst..

Deze laatste categorie jongeren heeft maandelijks ontspannende ontmoetingsavonden (Provider op vrijdag).

4.8 Overige activiteiten

Resteren een diversiteit aan overige activiteiten. Intern of extern:

Maandelijks eetgroep voor zowel gasten kerkleden, 1 x per 2 weken een inloopochtend voor koffie, gesprek en spel voor zowel gasten als kerkleden. Wij bieden ruimte aan Eritrese jongeren voor hun eigen godsdienstlessen.

Deelname aan project "Kerken als podium" en Open Monumentendag. Concerten voor jong en oud.

Uitgave en samenstelling van "40 dagen boekje" in samenwerking met Open kring en Adventskerk.

5 en 6 Aantal leden, kerkgangers, leeftijdsopbouw

Het aantal leden bedroeg op 1 jan. 2018 3.122.

De hogere leeftijdscategorieën zijn oververtegenwoordigd. Het percentage 60+ers ligt op 37%. Het percentage 70+ers op 25%.

De normale zondagse kerkdiensten worden door gemiddeld 250 personen bezocht. Met Pasen en Kerkst komen er 100 tot 150 meer bezoekers. Bij de kerkbezoekers vallen het grote aandeel 60+ers op en de groep jonge gezinnen met kinderen. De kindernevendiensten worden wekelijks bezocht door gemiddeld ca. 20 kinderen.

9 Uitgaven en inkomsten

9.1. Wijkkas:

Kosten voor pastoraat, muziek in de eredienst, vorming en toerusting, startzondag, jeugdwerk, wijkblad en liturgieën en kerkgroet bedragen jaarlijks ca. € 12.000,00. De inkomsten hiervoor zijn collecten t.b.v. de wijkkas, giften en legaten.

9.2 Exploitatie Bagijnehof en kerkzaal

Voor beheer levert de verhuur bruto over 2017 ca. € 27.000 op en de buffetinkomsten bruto ruim € 16.000. Na aftrek van de kosten inkoop buffet ca. € 7.000 en afschrijvingen verbouwingen, inventaris (ca. € 10.000) en overige kosten en aanschaffingen resteert als opbrengst, ca. € 10.000. Ook de koffie na de kerkdienst is dan al betaald. Ook de aankleding van de kerkzaal met bloemen en kaarsen en overige materiële zaken wordt uit deze opbrengst betaald. Het resterend resultaat moet op basis van de regeling beheer en exploitatie Kerkgebouwen van 13 oktober 2012 worden afgedragen aan de PGZ na aftrek van € 1,50 per betalend adres voor Kerkbalans van het voorafgaande kalenderjaar van de wijk. Over 2017 mochten we daardoor $1.285 \times € 1,50 = € 1.928$ houden.

9.3 Inkomsten kerkbalans

Volgens de stand van 15 maart 2018 dragen de leden van de Oosterkerkgemeente in 2018 draagt de Oosterkerk ca. € 313.000 bij aan het totaal van de PGZ van ca. € 1.200.000. Dit bedrag is toegezegd door 1.143 "pastorale eenheden". De toegezegde inkomsten komen voor een belangrijk deel van oudere gemeenteleden. De 60+ers geven 16,2 % en de 70+ers 60,9 % van de ca. € 313.000. (Voor heel Zwolle zijn deze percentages resp. 20,3 % en 39,0 %).

10 Gebruik Kerkzaal en Bagijnehof (ook vraag 14 en 15)

Voor de onder 4 genoemde activiteiten zijn zowel de kerkzaal als ruimten van de Bagijnehof van belang. Voor ontmoeten en tal van zondagse activiteiten worden kerkzaal en Bagijnehof in samenhang met elkaar gebruikt.

De Oosterkerkgemeente woont in een zeer groot gebied. De leden komen uit heel Zwolle.

Zie Voor de bezetting van de kerkzaal en de ruimten van de Bagijnehof bijlage 3.

11 Groepen die meer of minder aandacht krijgen/12 Wat zijn belangrijke thema's?/ 13 Op wie richt de wijkgemeente zich?

Zie antwoorden bij punt 4.

16 Hoe is relatie van de wijkgemeente met directe omgeving?

Zie antwoord vraag 4.3

17 Welke (algemene) aspecten en ontwikkelingen zijn volgens u van invloed op de ontwikkelingen binnen de wijkgemeente? Denk hierbij bijvoorbeeld aan algemene ontwikkeling in bevolking, Zwolle, wijk / buurt, kerk.

Er worden veel woningbouwprojecten gerealiseerd binnen het bebouwde gebied van de gemeente Zwolle.?

In de buurt van het centrum is de o.a. het terrein van het voormalige ziekenhuis De Weezenlanden.

1B. Kunt u aan de hand van bovenstaande vragen aangeven hoe de wijk er naar verwachting uit zal zien over 5 jaar? Ga hierbij uit van 'ongewijzigd beleid' en de ontwikkelingen zoals die op hoofdlijnen zijn geschetst voor de PGZ in haar geheel.

- Meer samenwerking met adventskerk,
- afname leden gaat door
- het bezoek aan de kerk stabiliseert,
- er zullen meer diensten in een andere vorm worden aangeboden,
- er is een herbezinning op de taken van de predikant en hoe die in te vullen
- kerkbalans neemt af
- De helft van de leden (ca 3.000 totaal) betaalt, daarvan komt naar verwachting ca. 20 % komt geregeld naar de kerk.
- Betalende leden die veel betalen zijn over het algemeen ouder en zullen in de nabije toekomst sneller wegvallen dan jongeren die minder betalen. Daarom verwachten wij een lichte daling van de opbrengsten van kerkbalans. De trend van 3% lijkt dan reëel.
- de komende vijf jaar zal een verandering ingezet moeten worden naar andere vormen van kerk zijn (naar aanleiding van uitkomst Ronde Tafelgesprekken en het ingezette vernieuwingstraject), waarbij ook het kerkgebouw qua functie primair een andere betekenis gaat krijgen (nog meer multifunctioneel).

1C. Hoe zou u willen dat de wijkgemeente er in 2030 uit ziet? Denk hierbij 'vrij' en 'los van de huidige situatie'. Wat is het ideaal? Welke stappen en/of welke processen zijn daarvoor noodzakelijk?

(We spreken over 'wijkgemeente', maar voor het toekomstscenario kan het ook zijn dat u verwacht dat de wijkgemeente een hele andere vorm heeft gekregen en bijvoorbeeld niet meer als 'wijkgemeente' kan worden getypeerd.)

Negatief scenario:

- Kijkend naar de huidige verwachtingen van de inkomsten zonder dat er maatregelen of andere veranderingen zijn, dan zijn we als wijkgemeente economisch niet levensvatbaar;
- Maar kijkend naar de cijfers is de verwachting dat minimaal een derde van de inkomsten wegvalt gezien het geefpatroon in de verschillende leeftijdsgroepen en het overlijden van oudere gemeenteleden
(van de ruim € 300.000 nu blijft dan ca. € 200.000 over)
- Het aantal vrijwilligers zal ook afnemen door de stijging van de leeftijd.

Positief scenario:

- Is er wel een ideaal? De kerk of gemeente verandert voortdurend.
We zijn onderweg en moeten niet bang zijn voor verandering.
- De kerk draagt duidelijk uit waar ze voor staat en is gericht op maatschappij en samenleving, met name op het gebied van waarden en normen.
- Nieuwe groepen zijn actief en meer betrokken bij de gemeente, zowel financieel als qua activiteiten. Betrokkenheid van alle gemeenteleden is een eerste vereiste.
- Alle leeftijdsgroepen in de gemeente vertegenwoordigd, veelkleurig, ruimdenkend,
- Meer aansprekende vormen gevonden van vieren en samenkomen
- Sociale betrokken gemeente zowel in de buurt als op de wereld
- Geniet van alle verschillen in mensen en denkbeelden.

1D Binnen de gestelde kaders, te verwachte ontwikkelingen en voorgestelde begrotingen, welke mogelijkheden, ideeën, ruimte ziet u voor de wijkgemeente zodat de gewenste kaders behaald worden en resulteert in maximale effectiviteit van de PGZ en/of wijkgemeente?

- Een samenwerking in gebouwen met andere gemeentes voor zover dit kan. Dit kunnen ook niet kerkelijke gebouwen zijn voor een deel.
- Van doorslaggevend belang is dat bij eventuele samenvoeging met andere wijkgemeenten uitgegaan moet worden van een zelfde signatuur als de Oosterkerkgemeente.
- Daarbij is van belang dat aan alle gevers van kerkbalans duidelijk gemaakt wordt welk effect het geefpatroon heeft op wat wij als kerkgemeenschap kunnen doen. Duidelijk moet ook worden dat de leeftijdsgroep boven de 60 voor de financiële ruimte van de kerk zorgt op dit moment. Er ligt een taak voor de jongere groepen tot 60 jaar om substantieel meer te gaan geven om deze lasten over te nemen.
- Ook zullen de jongere groepen meer structureel actief moeten bijdragen aan de kerkgemeenschap als vrijwilliger.

VRAAG 2 (PGZ en Zwolle (nu en straks))

Door middel van deze vraag willen we graag een beeld krijgen van de relaties die de wijkgemeente heeft en in de toekomst naar verwachting zal hebben. Ook hier geldt: we spreken over 'wijkgemeente', maar het kan zijn dat u verwacht of wenst dat de wijkgemeente een hele andere vorm heeft gekregen en bijvoorbeeld niet meer als 'wijkgemeente' kan worden getypeerd.

1. Hoe is de relatie met de andere wijkgemeenten binnen de PGZ? Geef een omschrijving van de huidige situatie en voor de (binnen de geschetste kaders) gewenste relaties in de toekomst. Benoem hierbij alle huidige wijkgemeente en geef een korte toelichting.
  - Adventskerk: combinatieovereenkomst samen met de Oosterkerk ten aanzien van predikanten en kerkelijk werker, sterk verwant in verhouding tot de andere gemeenten. Ook gezamenlijke activiteiten: vorming en toerusting, jongerenwerk, vespers,
  - Open kring: geografisch verder weg, wel verwant qua inzichten.
  - Sionskerk: geen relatie, geen bijzonderheden
  - Jeruzalemkerk: idem, wel vlakbij.
  - Stinskerk: idem
2. Hoe is de relatie met andere kerken in Zwolle (welke, waarom, waar)? Welke ontwikkelingen zijn daarin te verwachten of gewenst.

Relatie

Goede samenwerking met Lutherse Kerk (ook vorming en toerusting deels gezamenlijk) en de Dominicanenkerk.

Er is een beperkte samenwerking met de Thomas a Kempisparochie en de Werkplaats.

Op diaconaal gebied vindt samenwerking plaats met kerken in Dieze, onder andere de VEG, Leger des Heils en de Opstandingskerk.

Ontwikkeling

Continuering van de goede samenwerking. Wel uitbreiding in de samenwerking van de niet-zondagse activiteiten.

3. Is er sprake van een relatie met andere gebouwen (in de wijk, in Zwolle, welke, waarom)?
  - Er zijn relaties met andere organisaties met eigen gebouwen die bij ons ruimtes huren, zoals scholen, zoals Deltion en de Aquamarijn en Artez. Verenigingen van Eigenaren huren ruimtes om hun jaarvergaderingen te houden.
4. Is er sprake van een relatie met andere organisaties en initiatieven binnen en/of buiten Zwolle (welke, waarom)?
  - de 4 mei herdenking
  - De diaconie doet mee in Diaconaal platform Zwolle.
  - BHV (bedrijfshulpverlening) regelen voor meerdere kerkgenootschappen CGK, RK, PGZ, VEZ

Vraag 3 (Gebouw straks)

In deze vraag wordt u gevraagd om een beeld te schetsen van het 'ideale' toekomstige gebouw, rekening houdend met de gestelde kaders en verwachte ontwikkelingen. De bedoeling is hierbij dat u los denkt van uw huidige gebouw en probeert aan te geven wat de belangrijkste eisen en wensen zijn die u bij de verwachte situatie in 2030 vindt horen.

1. Is er in de toekomst idealiter en rekening houdend met de gestelde kaders en geschetste ontwikkelingen sprake van een eigen gebouw? (in eigendom, in gebruik, delen met anderen binnen of buiten de PGZ of Zwolle).
  - Multifunctioneel zalencentrum geschikt voor kerkdiensten en andere activiteiten (mogelijk commercieel) als dat haalbaar is.
2. Is het gebouw herkenbaar als kerk of juist niet?
  - Het heeft de voorkeur dat het een herkenbaar kerkgebouw is.
3. Wat is de belangrijkste functie van het gebouw?
  - Ontmoeten en vieren op alle mogelijke manieren en op verschillende momenten in de week.
4. Voor wie is het toekomstige gebouw vooral bedoeld (intern, extern, jong, oud, waarvoor / welke activiteiten)?
  - Alles zoals genoemd.
5. Wat voor uitstraling heeft het gebouw? Denk aan bijvoorbeeld open, uitnodigend, streng, gesloten, kerkelijk of juist niet, functioneel, historisch ...
  - Open, sacraal (met voor gelovigen een speciale betekenis), uitnodigend, functioneel, vriendelijke, warm.
6. In wat voor soort omgeving staat het kerkgebouw idealiter? Denk bijvoorbeeld aan buurt of stad, woonwijk, gemengd gebied e.d. en de gewenste relatie met de omliggende bebouwing en omgeving.
  - Gemengd gebied, geen industrieterrein, in of rond het centrum.
7. Welke bereikbaarheidseisen zijn voor de toekomst van belang? Denk aan parkeren, afzetten ouderen, fietsen e.d.
  - Al deze dingen zijn van belang maar ook goed bereikbaar met openbaar vervoer.
8. Welke ruimten heeft het gebouw idealiter nodig, waarvoor worden deze gebruikt en hoe groot zijn deze? Neem hierin eventuele buitenruimten mee.
  - Een complex met een grote zaal die aan te passen is voor de dan aanwezige gemeente, zo mogelijk deelbaar in kleinere zalen en andere ruimten voor andere activiteiten dan de eredienst. Buitenruimte is wenselijk.
9. Welke specifieke eisen worden er gesteld aan de ruimten? Denk aan ligging, installaties, verlichting, daglicht, uitzicht, geluidichtheid, hoogte etc.

- Praktische lichte ruimtes die duurzaam zijn (energieneutraal).
10. Welke voorzieningen zijn gewenst?
- Toiletten, horecakeuken, audiovisuele middelen, orgel, piano/vleugel.